

John Smith:

Hægsta virðið má varðveitast

– Kunnu vit varðveita optimala virðið á fiskinum, so ber eisini til at fáa betri prís. Og tá veksur útflutningsvirðið, sigur John Smith

GRÆKARIS DJURHUUS
MAGNUSSEN

Skulu føroyingar megna at hækka útflutningsvirðið á fiski úr umleið 900 milliónum krónum upp í millum 3 og 4 milliardir krónur, er skynsamari hagreiðinguttan iva ein teinur á leiðini. Men tað er eisini neyðugt at finna út av, hvat slag av veiðu loysir seg best. Hver vora gevur besta prís, feskur fiskur, ísfiskur ella frystur fiskur?

John Smith vísir á, at sum er geva eini 110-120.000 tons eitt útflutningsvirði upp á millum 850 og 1.000 milliónir krónur. Miðalprísurin fyri kilo ráðfisk liggur tá millum 7,50 og 8,50 krónur. Tað er hesin prísurin, sum eigur at verða betri. Og tað er hendan prís, John Smith ynskir at gera nakað við.

John Smith sigur tað vera skeivt, tá ført verður fram, at botnfiskatilfeingið ikki hevur størri virði enn tað, vit kenna frá almennum hagtolum.

– Hetta er sagt okkum líka síðani 1964, tá øll flak-aframleiðslan varð lögð um til blokkframleiðslu, sigur John Smith.

Í 1988 førði táverandi fiskasølustjórin, Birgir Danielsen, fram, at "føroyingar útflyta sín fisk fyri hálvan prís".

– Tvey ár seinni, tá fyrsta landingin fór fram uttan fyri skipanina, vórðu prógv fingin til vega fyri í Skotlandi, at vit høvdu selt fiskin fyri hálvan prís í samfull 28 ár, sigur John Smith.

– Soleiðis sum fiskivinnan er sett saman í dag, ber stórt sæð bara til at framleiða somu vørna. Soleiðis sum vit hava gjørt tað í skjótt mong ár. Men kunnu vit fáa eina hugburðsbroyting í fiskivinnuni, so standa nógvir møguleikar upplatinir fyri okkum, heldur John Smith

Feskur fiskur gevur besta prís

John Smith heldur, at til ber innan allar veiðihættir at hagreiða fiskin betur, so at góðskan verður nóg betri. Ikki bara umborð á trólarum og línuskípum, men eisini umborð á útróðrabátum.

– Til ber at fáa sonevnda HSV-útgærd, sum hóskar væl sjálvt til føroyskt smíðaðar bátar, sigur John Smith.

Hann hevur sjálvur teknað m.a. Fugltúgvuna. Og umborð á henni nýta teir eitt slag av HSV-útgærd.

Í stuttum kann sigast, at við HSV-útgærdini er lætt at hagreiða fiskin væl og virðiliga. Fyrst verður fiskurin blóðgaður og reinsaður. Síðani verður hann lagdur í eitt kar við rennandi sjógvi, meðan hann blóðir út í einar 10 til 15 minuttir.

Nú verður fiskurin vaskaður í einum øðrum kari, og síðani ísaður í smærri kassar. Hevur fiskurin ikki litið á dekknum í longri tíð, áðrenn hann verður blóðgaður, ella hevur hann ikki verið deyður í longri tíð, so fæst optimal góðska á henda hátt.

John Smith heldur, at fer fiskivinnan í framtíðini at leggja dent á skynsamari hagreiðing, so fer ivaleyst

at verða talan um tríggar „fiskamarknaðir“. Marknað fyri frystan fisk, ísfisk og feskar fiskavørur. Útflutningsvirðið á fiskavørurni er rættiliga ymiskt á teimum trimum marknaðunum.

Sambært útrokningum hjá John Smith sæst, at verður alt botnfiskatilfeingið sær roknað í teir tríggar bólkarnar, verður úrslitið nakað soleiðis:

A) Feskar fiskavørur (við eini úrtøku upp á 75% av í alt 110-120.000 tons) á feskaðum marknaðin: 90.000 X 40 krónur kilo = 3,6 milliardir krónur.

B) Feskur fiskur á feskaðum marknaðin (úrtøka upp

á umleið 100%): 120.000 X 16 krónur kilo = 1,9 milliardir krónur.

C) Frystar fiskavørur á vanligu/trad. marknaðin (úrtøka bert 42%): 50.400 tons X 20 krónur kilo = 1.008 milliardir krónur.

Á hesum sæst rættiliga greitt, at bólkur A, feskar fiskavørur, gevur besta úrslitið, nevniliga 3,6 milliardir krónur í útflutningsvirði árliga.

– Hesum máli meti eg tað bera til at røkka, fara vit skynsamliga fram í allari fiskahagreiðingini. Men tað krevur eina hugburðsbroyting, og tað krevur eisini nakað av útskipting í fiski-

flotanum, heldur John Smith.

Hann heldur kortini, at við einum góðum vilja, so kundu vit rokkið málinum eftir umleið tiggju árum.

– Og innanfyri næstu tvey árinu skuldi borið til at fingið gjørt ávísar broytingar, so at umleið 30.000 tons av samlaðu veiðuni kundu farið av landinum fyri hægsta virðið, sigur John Smith.

Hann tekur kortini aftur í aftur, og heldur tað vera eitt syrgiligt paradoks, at tað, føroyska fiskivinnan hevur fingist við nú í 30 ár, nevniliga ísfiskurin og blokkurin, gevur so greitt vánaligasta úrslitið.

– Lyfta vit í felag, so hagreiðingin av fiskinum verður nóg betri, so kann útflutningsvirðið hækka við milliardum av krónum, sigur John Smith

– Slík tøl tala fyri seg, og slík tøl áttu at fingið føroyingar at resast. Áttu at fingið fiskivinnuna alla sum hon er, at gjørt nakað munagott, so vit fáa tað úrslit; fáa tað góðsku, og í seinasta lagi tann prís, sum veruliga kann fáast fyri fiskin, sigur John Smith millum annað.

Mýnd: Jens Kristian Vang